



ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Milana Taubera, soudce Vadima Hlavatého a soudkyně Pavly Klusáčkové ve věci

žalobce: **Petr Zdražila**, IČO 71545221
se sídlem Habrová 2657/8, Praha 3

proti

žalované: **Územní správa sociálního zabezpečení pro hlavní město Prahu a Středočeský kraj**
se sídlem Sokolovská 855/225, Praha 9

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalované

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Obsah žaloby

1. Žalobce se podanou žalobou domáhal toho, aby soud určil, že zásah spočívající v tom, že žalovaná po žalobci požaduje zaplacení dluhu na pojistném na sociální zabezpečení (dále jen „pojistné“) vzniklého před zahájením insolvenčního řízení, je nezákonný, a aby soud zakázal žalované pokračovat ve vymáhání tohoto dluhu. Soud podotýká, že žalobce takto

Shodu s prvopisem potvrzuje S. Š.

formuloval žalobní petit poté, co byl usnesením ze dne 19. 10. 2023, č. j. 3 Na 104/2023-9, vyzván k odstranění vad žaloby. Následně žalobce v podání ze dne 27. 1. 2024 *sua sponte* formuloval žalobní petit tak, že soud má žalované nařídit vrácení žalobcovy platby ve výši 11 696 Kč a zastavení veškerých řízení proti žalobci, včetně těch týkajících se dluhu za období let 2012–2020; konečně se žalobce domáhal omluvy od žalované. Při jednání dne 8. 4. 2024 pak žalobce uvedl, že soud má rozhodnout o tom, že žalovaná zakonzervuje vyčíslenou částku dluhu, dále žádal o rozdělení přeplatku a zaplaceného dluhu tak, aby se zaplacený (a přitom promlčený) dluh vrátil manželce žalobce, a přeplatek byl zaslán insolvenčnímu správci.

2. Žalobce v žalobě a v podání odstraňujícím její vady uvedl, že byl dne 1. 4. 2023 zdejším soudem (sp. zn. MSPH 89 INS 5466/2021) zjištěn jeho úpadek, přičemž bylo povoleno řešení úpadku oddlužením. Navzdory této skutečnosti po něm žalovaná vymáhá dluhy, které jsou nadto již promlčené (z roku 2005), přičemž žalobce dokonce promlčený a do insolvence nepřihlášený dluh ve výši 11 696 Kč z opatrnosti zaplatil (částku si zapůjčil od své manželky). Tato částka přitom nebyla zaúčtována na žalobcův dluh, nýbrž na zálohy pojistného. Současně se stále zvyšuje penále z dluhu. Žalobce akcentoval, že i žalovaná přiznala, že dluh je promlčený.
3. Návazně na to žalobce upozornil, že mu bylo vystaveno potvrzení o bezdlužnosti. Přesto mu různá oddělení žalované tvrdí, že má buď dluh, nebo naopak přeplatek.
4. Dále žalobce brojil proti tomu, že po něm žalovaná požaduje podání přehledů o příjmech a výdajích za roky 2012–2020. Žalobce poukázal na to, že žalovaná si k jeho osobě pravidelně každý rok žádá podklady od příslušného finančního úřadu, mohla se tudíž s případnými pohledávkami za žalobcem přihlásit do insolvenčního řízení.

Vyjádření žalované

5. Žalovaná navrhla žalobu zamítnout. Uvedla, že žalobce v roce 2005 zahájil samostatně výdělečnou činnost, přičemž však nehradil měsíční zálohy na pojistné ani nepředložil přehled o příjmech a výdajích. Koncem roku 2005 příslušný živnostenský úřad informoval žalovanou o přerušení provozování živnosti žalobce. Žalobce byl vyzván k oznámení o ukončení samostatné výdělečné činnosti, na což nereagoval. Z tohoto důvodu byl vystaven platební výměr o pravděpodobné výši pojistného, následně bylo vedeno exekuční řízení a po bezvýsledném vymáhání byl soudní výkon rozhodnutí zastaven usnesením Obvodního soudu pro Prahu 3 ze dne 9. 3. 2010, č. j. 34 E 399/2008.
6. Vzhledem k tomu, že žalobce uhradil dne 5. 11. 2021 a 15. 12. 2021 platby ve výši 2 588 Kč, byl dne 17. 12. 2021 vyzván k podání oznámení o opětovném zahájení činnosti. Téhož dne podal oznámení o zahájení činnosti ode dne 1. 1. 2021 a dne 20. 12. 2021 uhradil další platbu ve výši 12 940 Kč. Uvedené platby byly umístěny v souladu s § 22a zákona č. 589/1992 Sb., zákona o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, na úhradu záloh na pojistné za měsíce květen 2021 až listopad 2021.
7. Na základě žalobcova přehledu o příjmech a výdajích za rok 2021 bylo zjištěno, že k ukončení výkonu samostatné výdělečné činnosti došlo nesprávným posouzením sdělení živnostenského úřadu. Byla totiž přerušena pouze jedna z činností žalobce, tudíž neměl být výkon samostatné výdělečné činnosti ke dni 23. 11. 2005 ukončen a činnost trvá dosud.

Shodu s prvopisem potvrzuje S. Š.

Žalovaná poznamenala, že žalobce nikdy předtím na nesprávný úřední postup nepoukázal, ač o něm musel vědět.

8. Žalovaná potvrdila, že se nepřihlásila do insolvenčního řízení žalobce, poněvadž ke dni úpadku evidovala pouze pohledávku dlužného pojistného za rok 2005, která by při přezkumu byla popřena. Žalobce si musel být vědom své povinnosti být přihlášen k sociálnímu pojištění, platit měsíční zálohy na pojistné, podávat roční přehledy o příjmech a výdajích a hradit případné nedoplatky na pojistném. Od počátku registrace až do listopadu 2021 tak nečinil, protože nebylo možné zjistit nesrovnalost v registraci. Ani v návrhu na oddlužení žalobce neuvedl Českou správu sociálního zabezpečení jako věřitele a před jeho podáním si nevyžádal přehled pohledávek.
9. Tvzení žalobce, že žalovaná nadále vymáhá jeho promlčené dluhy, se nezakládá na pravdě. Vymáhání bylo ukončeno dne 9. 3. 2010. Pohledávka za rok 2005 je na kontě žalobce pouze evidována a slouží jako podklad k započítání dob důchodového pojištění. Pokud bude oddlužení žalobcem splněno, budou pohledávky nadále evidovány, nebudou vymáhány a nebude z nich plynout penále, které ani v současné době neplyne.
10. Přestože byl žalobce dne 14. 2. 2023 vyzván v souladu s § 15 odst. 1 a 2 zákona č. 589/1992 Sb. k podání přehledů o příjmech a výdajích za roky 2012–2020, dosud tak neučinil a může mu být za tyto roky stanovena pravděpodobná výše pojistného dle § 22b odst. 1 zákona č. 589/1992 Sb.
11. Dne 14. 7. 2023 byla podána žádost o bezdlužnost, kdy oddělení osob samostatně výdělečně činných poskytlo informace o insolvenčním řízení a výši pohledávky evidované na kontě žalobce oddělení účtárny pojistného a dávek, které bezdlužnost vystavovalo. Pochybením referentky došlo k tomu, že dokument neobsahoval plné vyjádření oddělení osob samostatně výdělečně činných, ale pouze část bez evidované pohledávky.

Další vyjádření

12. V replice žalobce uvedl, že v roce 2005 byl v zahraničí a nemohl reagovat na platební výměr. Platby na pojistné za rok 2021, které byl povinen hradit po schválení oddlužení, se vracely na účet jeho manželky. Referentka žalované požadovala po žalobci uhrazení dluhu ve výši 11 696 Kč pod pohružkou, že jinak dojde ke zrušení schválení oddlužení. Žalobce si částku vypůjčil od své ženy, s níž má oddělené společné jmění manželů, nyní žádá její vrácení, protože nebyla použita na úhradu jeho dluhu. Stran přehledů o příjmech a výdajích za roky 2012–2020 žalobce poznamenal, že je podával a patrně byly zašantročeny žalovanou, která je neměla kam přiřadit, neboť v důsledku jejího pochybení nebyl žalobce považován za osobu samostatně výdělečně činnou. Žalobce zopakoval, že si žalovaná mohla vše zjistit od finančního úřadu.

Jednání před soudem

13. Při jednání dne 8. 4. 2024 žalobce a žalovaná setrvali na svých procesních stanoviscích, odkázali na svá písemná podání a shrnuli svou argumentaci. Žalobce ohledně promlčených dluhů odkázal na informaci ze strany žalované k Milostivému létu, přičemž žalovaná opáčila, že tato informace byla automaticky rozesílána všem (i bývalým) podnikatelům. Žalovaná odmítla, že by jí finanční úřad bez dalšího každoročně zasílal podklady k žalobci, musela si je vyžádat. Zdůraznila, že částka 11 696 Kč byla zaslána z účtu žalobce, nikoli jeho manželky, a vrátit ji žalobci nelze; s částkou bylo naloženo dle § 22a zákona č.

Shodu s prvopisem potvrzuje S. Š.

589/1992 Sb. a přeplatek bude zaslán insolvenčnímu správci. Upozornila, že žalobce nadále platí zálohy na pojistném, ač k tomu nyní není povinen.

14. Soud provedl žalobcem navržené listinné důkazy: potvrzení o odchozí úhradě 11 696 Kč ze dne 27. 2. 2023 a potvrzení o vlastnictví dotčeného bankovního účtu ze dne 28. 6. 2022; Milostivé léto v podmínkách ČSSZ – OSVČ (ePortál ze dne 28. 10. 2023); informace o zaplacených zálohách na důchodové pojištění OSVČ (ePortál ze dne 14. 7. 2023); přehled pohledávek ke dni 12. 10. 2023 (Územní pracoviště PSSZ se sídlem Praha 9); stav pohledávek na pojistném, penále a pokutách OSVČ 2024 (ePortál ze dne 9. 3. 2024 a 8. 4. 2024); informace o zaplacených zálohách (ePortál ze dne 9. 3. 2024 a 5. 4. 2024). Soud dále provedl žalovanou navržené listinné důkazy: stav pohledávek ke dni 8. 4. 2024; rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení, ústředí ze dne 21. 3. 2018, č. j. RN-700 109 5519-315-JS.

Posouzení žaloby soudem

15. Soud rozhodoval na základě skutkového stavu zjištěného ke dni svého rozhodnutí [§ 87 odst. 1 část věty před středníkem zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“)].
16. Soud podotýká, že v důsledku změn struktury České správy sociálního zabezpečení provedených zákonem č. 412/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, došlo v průběhu řízení ke změně žalovaného správního orgánu *per analogiam* dle § 69 s. ř. s. (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 4. 2011, č. j. 4 Aps 3/2011-58, Sb. NSS 2540/2012). Soud k tomu odkazuje na § 3, § 3a odst. 1 a § 6 odst. 3 písm. r) zákona č. 582/1991 Sb., ve znění od 1. 1. 2024, z nichž vyplývá, že územní správy sociálního zabezpečení vybírají pojistné včetně záloh a vymáhají pohledávky související s pojistným. Na žalovanou proto přešla působnost původní žalované, Pražské správy sociálního zabezpečení [§ 6 zákona č. 582/1991 Sb., ve znění do 31. 12. 2023].
17. Po posouzení věci dospěl soud k závěru, že žaloba není důvodná.
18. Podle § 18 odst. 1 zákona č. 589/1992 Sb. *právo předepsat dlužné pojistné se promlčuje za 10 let ode dne splatnosti. Byl-li proveden úkon ke zjištění výše pojistného nebo jeho vyměření, plyne nová promlčecí lhůta ode dne, kdy se o tom plátce pojistného dozvěděl.*
19. Podle § 18 odst. 2 zákona č. 589/1992 Sb., ve znění do 31. 12. 2008, *právo vymáhat pojistné se promlčuje za 10 let od právní moci platebního výměru, jímž bylo vyměřeno.*
20. Podle § 18 odst. 2 zákona č. 589/1992 Sb., ve znění od 1. 1. 2009 do 31. 12. 2008, *právo vymáhat pojistné se promlčuje za 10 let od právní moci platebního výměru, jímž bylo vyměřeno. Promlčecí doba neběží po dobu řízení u soudu.*
21. Podle § 18 odst. 2 zákona č. 589/1992 Sb. *právo vymáhat pojistné se promlčuje za 10 let od právní moci platebního výměru, jímž bylo vyměřeno. Promlčecí doba neběží po dobu řízení u soudu a po dobu provádění exekuce na peněžité plnění exekučním správním orgánem.*
22. Podle § 22a odst. 2 zákona č. 589/1992 Sb. *má-li osoba samostatně výdělečně činná splatný závazek vůči územní správě sociálního zabezpečení, použije se její platba v tomto pořadí: a) nejstarší nedoplatky pojistného na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, b) běžné platby pojistného na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku*

Shodu s prvopisem potvrzuje S. Š.

zaměstnanosti, c) penále z dlužného pojistného na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, d) pokuty.

23. Podle § 22a odst. 6 zákona č. 589/1992 Sb. *pokud osoba samostatně výdělečně činná zaplatila v některém kalendářním měsíci kalendářního roku zálohu na pojistné z vyššího měsíčního vyměřovacího základu, než je měsíční vyměřovací základ stanovený podle § 14 odst. 2, 4 a 5, použije se část platby zálohy vypočtená jako rozdíl mezi tímto vyšším měsíčním vyměřovacím základem a měsíčním vyměřovacím základem stanoveným podle § 14 odst. 2, 4 a 5 nejprve na úhradu splatných závazků uvedených v odstavci 2 a poté na úhradu záloh na pojistné do budoucna, nejdéle však do konce kalendářního roku.*
24. Podle § 15 odst. 1 věta první zákona č. 589/1992 Sb. *osoba, která aspoň po část kalendářního roku vykonávala samostatnou výdělečnou činnost, je povinna podat příslušné okresní správě sociálního zabezpečení nejpozději do jednoho měsíce ode dne, ve kterém měla podle zvláštního zákona podat daňové přiznání za tento kalendářní rok, na předepsaném tiskopise přehled o příjmech a výdajích za tento kalendářní rok.*
25. Soud konstatuje, že žalobce během řízení několikrát pozměnil formulaci svého žalobního petitu. Z obsahu žaloby, dalších podání a přednesu žalobce při jednání soudu je ovšem zřejmé, že spatřuje zásahy žalované v níže uvedených skutečnostech.
26. Pokud jde o dluh žalobce z roku 2005 ve výši 7 147 Kč a související penále ze záloh ve výši 1 715 Kč a penále z doplatku ve výši 20 216 Kč, mezi účastníky je nesporné, že se dle § 18 zákona č. 589/1992 Sb. jedná o promlčený dluh. Vymáháním dluhu na pojistném se rozumí vymáhání cestou správní (daňové) exekuce, nebo prostřednictvím soudního exekutora, jak vyplývá z § 103 a násl. správního řádu a § 175 a násl. daňového řádu (v daném případě jde o peněžité plnění, viz § 106 odst. 3 správního řádu odkazující na postup pro správu daní). Exekučním titulem jsou dle § 104h zákona č. 582/1991 Sb. správní rozhodnutí, platební výměr (§ 104c zákona č. 582/1991 Sb.) nebo výkaz nedoplatků (§ 104g zákona č. 582/1991 Sb.).
27. Žalobce netvrdil ani neprokázal, že by vůči němu žalovaná v rozhodné době (tj. od zahájení insolvenčního řízení dne 23. 3. 2021 do současnosti) ve vztahu k dluhu z roku 2005 vydala exekuční titul a následně jej vymáhala některým ze způsobů dle § 178 odst. 5 daňového řádu: a) srážkami ze mzdy, b) příkázáním pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb, c) příkázáním jiné peněžité pohledávky, d) postižením jiných majetkových práv, e) prodejem movitých věcí, nebo f) prodejem nemovitých věcí.
28. Žalovaná vysvětlila, že dluh z roku 2005 je pouze evidován, nikoli vymáhán, s čímž se soud ztotožňuje. Je zjevné, že se žalobce mylně domnívá, že je-li nějaký dluh evidován, automaticky to znamená, že je i vymáhán. Tvrzení žalobce, že mu bylo referentkou žalované vyhrožováno, aby zaplatil dluh z roku 2005, je vágní a ničím nepodložené.
29. Z provedených důkazů nevyplývá, že by docházelo k navyšování promlčeného dluhu z roku 2005 a souvisejících penále – jejich výše se neměnila. Soud připomíná, že žalobce po schválení oddlužení začal hradit pojistné (zálohy) a podávat přehledy o příjmech a výdajích, čímž vznikaly nedoplatky, či přeplatky za období roku 2021 a následujících let. Měnící se výše celkového dluhu žalobce, která zahrnuje i evidovaný dluh z roku 2005, proto reflektuje skutečnosti z období po schválení oddlužení, a nikoli to, že by docházelo k navyšování dluhu a penále z roku 2005. Žalobce proto při svých platbách žalované neměl brát v úvahu dluh z roku 2005, zohlednit měl toliko údaje za rozhodné období.

Shodu s prvopisem potvrzuje S. Š.

30. Soud uzavírá, že přehled pohledávek má ryze evidenční charakter, nemá dopad na insolvenční řízení žalobce a přinejmenším po dobu insolvenčního řízení nijak nezasahuje do práv žalobce (což se týká i pohledávek, které by mohly vzniknout v důsledku žalobcova nepodávání přehledu o příjmech a výdajích). Není tak splněna jedna z podmínek pro poskytnutí soudní ochrany dle § 82 a násl. s. ř. s., a to přímé zkrácení žalobce na jeho právech (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 3. 2005, č. j. 2 Aps 1/2005-65, Sb. NSS 603/2005).
31. Jelikož není dluh z roku 2005 žalovanou vymáhán a není ani splatný, nemohla být platba žalobce ze dne 27. 2. 2023 ve výši 11 696 Kč použita na jeho úhradu. Žalovaná byla povinna s touto platbou naložit v souladu s § 22a zákona č. 589/1992 Sb. a s přihlédnutím ke skutečnosti, že u žalobce probíhá insolvenční řízení, což učinila – část byla užitá na platbu záloh pojistného, zbytek náleží insolvenčnímu správci. Požadavku žalobce, aby mu byla část dotčené platby na promlčený dluh vrácena, tudíž nelze vyhovět. Okolnost, že si žalobce částku vypůjčil, je irelevantní. Rozhodné je, že se jednalo o platbu z účtu žalobce.
32. Co se týče výzvy žalované k předložení přehledů o příjmech a výdajích za roky 2012–2020 ze dne 14. 2. 2023, č. j. 42013/179904/23/313/003/Dvo, soud považuje tento postup za souladný se zákonem. Z § 15 odst. 1 věta první zákona č. 589/1992 Sb. vyplývá povinnost osoby samostatně výdělečně činné podávat roční přehled o svých příjmech a výdajích. Žalobce tuto povinnost ani nezpochybnil, tvrdil ovšem, že žalovaná jeho podání z dotčeného období zašantročila. Poněvadž však žalobce své tvrzení ničím nepodložil, nezbyvá soudu než uzavřít, že žalobce neprokázal splnění své povinnosti podat v dotčeném období roční přehledy o svých příjmech a výdajích. Soud si rovněž klade otázku, proč žalobce neplatil v období let 2012–2020 zálohy/pojistné, tvrdí-li, že podával přehledy o příjmech a výdajích. Žalovaná přitom reagovala na žalobcovo zahájení plateb záloh v listopadu 2021 a začala s ním komunikovat, soud tudíž nepovažuje za pravděpodobné, aby ignorovala, či ztratila přehledy žalobce o příjmech a výdajích za období let 2012–2020.
33. Soud přisvědčuje žalované, že finanční úřad nemá povinnost zasílat jí automaticky daňové podklady žalobce, stejně tak nemá žalovaná povinnost si je od finančního úřadu pravidelně žádat. Žalovaná si tyto podklady vyžádala *ad hoc* proto, aby v případě, že žalobce nesplní svou povinnost dle § 15 odst. 1 věta první zákona č. 589/1992 Sb., mohla dle § 22b zákona č. 589/1992 Sb. stanovit pravděpodobnou výši pojistného.
34. Soud proto uzavírá, že v žádném z výše uvedených postupů žalované neshledal nezákonný zásah.
35. Závěrem soud podotýká, že návrh žalobce, aby soud přikázal žalované omluvit se mu, má za bezpředmětný. Dle § 87 odst. 1 věta první s. ř. s. může soud rozsudkem určit, že provedený zásah byl nezákonný, a trvá-li takový zásah nebo jeho důsledky anebo hrozí-li jeho opakování, může zakázat správnímu orgánu, aby v porušování žalobcova práva pokračoval, a přikázat, aby, je-li to možné, obnovil stav před zásahem. Správní soudy tedy nemají pravomoc uložit žalovanému správnímu orgánu povinnost omluvit se žalobci.

Závěr

36. Soud tedy neshledal žalobu důvodnou, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
37. Protože žalobce nebyl ve sporu úspěšný a žalované žádné účelně vynaložené náklady v řízení nevznikly, soud ve druhém výroku rozsudku v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje S. Š.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 8. dubna 2024

Milan Tauber v.r.

předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje S. Š.